

UTFORDRINGER I TILNÆRMINGEN TIL SKOLENS OG SKOLEEIERES VERKTØY FOR KVALITETSUTVIKLING

HØRINGSSVAR FRA IKT-NORGE TIL NOU 2023: 27

Vi støtter fornyelsen av systemet for kvalitetsutvikling. Dagens system er fragmentert, omfattende og medfører merarbeid for skolene og kommunene, i tillegg til at sammenhengen mellom kvalitetsarbeidet og elevenes læringsutbytte og trivsel til tider er uklar. Vi mener at et nytt system må ha bredere lokal involvering, være fleksibelt og innovativt, men samtidig være tydelig avgrenset, og godt tilpasset lokale forhold.

Utvalget lanserer flere forslag som innebærer storstilt utvikling eller videreutvikling av nasjonale digitale verktøy som er ment å skulle støtte oppunder kvalitetsutvikling:

- 1. Utvikle et verktøy for å følge opp alvorlige hendelser i skolemiljøet. Dette verktøyet er foreslått for å støtte skolene med å takle alvorlige hendelser som mobbing, vold, diskriminering, trakassering, utestengning og isolering på en mer systematisk og effektiv måte.*
- 2. Utvikle digitale løsninger for å støtte innsamling av informasjon om skolemiljøet gjennom GIS og Vigo, og gjøre en kost-nytte-vurdering av informasjonen som samles inn. Dette forslaget fokuserer på bruk av digitale plattformer for å samle inn og analysere data om skolemiljøet, noe som kan hjelpe skoler og myndigheter med å identifisere problemer og områder som trenger forbedring.*
- 3. Utvikle verktøy for videre læring og vurdering. Dette forslaget omhandler utviklingen av digitale verktøy som kan støtte læring og vurdering i skolen, som for eksempel å utvikle digitale prøver eller verktøy for å analysere og følge opp elevers læringsprogresjon.*
- 4. Utvikle egne verktøy for å innhente informasjon om og støtte til arbeidet med elevmedvirkning. Dette forslaget er rettet mot å skape digitale løsninger som kan fremme elevmedvirkning og gi elever større innflytelse over deres læring og skolemiljø.*
- 5. Videreutvikle og kvalitetssikre eksisterende nasjonale digitale verktøy som Skoleporten og Utdanningsdirektoratets statistikkbase. Dette innebærer å forbedre og sikre kvaliteten på eksisterende digitale verktøy som allerede brukes for å overvåke og rapportere om utdanningssektoren.*
- 6. Videreutvikle analyseverktøyet Analysebrett. Dette forslaget handler om å videreutvikle et eksisterende verktøy for å gjøre det mer effektivt og nyttig for skoler og skoleeiere i deres arbeid med kvalitetsutvikling og overvåking av elevresultater og skolemiljø. (s. 15)*

Inngående forståelse av digital teknologi er nødvendig for å legge fram velinformerte teknologiske råd om digital verktøyutvikling i skolen. Utvalget ser ut til å ha tro på at nasjonale myndigheter er best egnet til å definere og levere verktøy til skolene. Utfordringene oppstår i å foreslå bruk av teknologiske løsninger uten et solid fundament i de basale teknologiske konseptene og metodene for innovasjon. Gitt den raske utviklingen innen digital teknologi, kan verktøy som er aktuelle i dag, fort bli utdaterte.

For at digitale verktøy i skolen skal være gode, må de tilpasses de spesifikke behovene til lærere, elever, foresatte, skoleledere og skoleeiere. Dette krever en forståelse for *både* de pedagogisk-faglige og tekniske aspektene ved teknologien, noe som kan være en utfordring

uten spesialisert skoleteknologisk ekspertise. Nasjonale digitale verktøy har en tendens til å være standardiserte for å sikre universell tilgang og kvalitet. Denne standardiseringen kan imidlertid gå på bekostning av evnen til å tilpasse seg lokale forhold og behov, noe som er viktig for presisjonen og effekten av kvalitetsutviklingen. For å holde nasjonale digitale skoleverktøy i frontlinjen av teknologisk innovasjon, bør utdanningsmyndighetene heller inngå et nærmere samarbeid med teknologiekspertene og private selskaper som er eksperter på digital utvikling innenfor utdanningssektoren. Utvalgets syn på lokal bruk av verktøy fra private leverandører fremstår som tendensiøst, og innebærer en nedvurdering av kommunenes og skolenes vurderingsevne til å velge egne verktøy. Selv om kommuner og fylkeskommuner formelt har rett til å velge egne digitale verktøy for kvalitetsutvikling, undermineres denne valgfriheten i praksis av sterke føringer og økonomiske incentiver fra nasjonale myndigheter.

Utvalget står i fare for å undervurdere betydningen av faktorer som innovasjon, spesialisering, og evnen til å tilpasse seg lokale forhold og teknologisk utvikling. Det er også en tendens til å undervurdere nødvendigheten av å bevare konkurransedyktighet og kostnadseffektivitet, betydningen av lokalt eierskap til de valgte verktøyene, samt viktigheten av et samarbeid med Norges EdTech-sektor, noe som er essensielt for at de nasjonale myndighetene skal kunne utvikle og tilby helhetlige og adekvate digitale verktøy.

Ved å så tydelig favorisere et standardisert, nasjonalt verktøy og nedtone betydningen av lokale vurderinger, risikerer utvalget å overskygge de innovative, dynamiske og skreddersydde løsningene som oppstår fra et mer lokalorientert system, der det er et bedre samspill mellom nasjonale og lokale myndigheter. Denne manglende balansen mellom nasjonal standardisering og lokal tilpasning fremstår overraskende nok som en svakhet i utvalgets forslag. For å fremme en mer helhetlig og effektiv tilnærming til kvalitetsutvikling i skolen, er det avgjørende at fremtidige retningslinjer og anbefalinger gir tilstrekkelig rom for lokal innovasjon og tilpasning. Slik kan man bedre sikre at kvalitetsutviklingens mål ikke bare blir nådd, men at prosessen også blir så relevant og effektiv som mulig for alle involverte parter – fra elever og lærere til skoleeiere og nasjonale myndigheter.

Tre forslag:

1. Inkluderende beslutningsprosess: Etablere en beslutningsprosess hvor både nasjonale myndigheter og lokale skoleaktører, inkludert lærere og skoleledere, er aktivt involvert. For eksempel når det gjelder å utvikle den foreslåtte skolemiljøundersøkelsen – mot at kommunene får medbestemmelsesrett og felles behandlingsansvar. Samtidig bør det utvikles partnerskap med private teknologiselskaper for å stimulere til innovasjon og utvikle skreddersydde, fleksible verktøy som støtter ulike pedagogiske metoder og tilpasser seg skiftende trender. Dette vil sikre at utvikling av verktøy og prosesser er relevant og tilpasset de faktiske behovene i skolene.

2. Revisjon av datainnsamling og -analyse: Gi skoler og skoleeiere større tilgang til og kontroll over skoledata fra kvalitetsvurderingssystemet, samtidig som personvernet opprettholdes. Dette kan oppnås ved å utvikle et sentralisert API-system som muliggjør sikker og fleksibel dataflyt – med høy nok presisjonsgrad – til alle typer analyseverktøy som det lokale nivået bruker i kvalitetsutviklingen. Datadelingen bør bli bedre.

3. Investering i teknologiutvikling og ekspertise: Engasjere ekspertise innen statistisk analyse, maskinlæring, teknologiutvikling og utvikling av dataverktøy for skolen for å sikre at digitale analyseverktøy for ulike typer behov hos skoleeier og skolene er effektive, oppdaterte, innovative og responsive overfor skiftende pedagogiske og teknologiske behov.